

3. Нагорняк Т. Бренд-політика: технології та методи оцінки. PolitBook. 2013. №2. С. 155-165.

УДК 3.072.3:352.07(1-72)(477)

*Високий М.С., здобувач освіти,
Нагорняк Т.Л., д. політ. н., професор,
професор кафедри політології та
державного управління*

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ В УКРАЇНІ

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Тривалий час місцеве самоврядування у нашій країні перебувало в стані стагнації та вкрай потребувало змін у підходах до процесу управління територією. Реформа децентралізації, що розпочалася у 2015 році, передбачала перенесення, адаптацію та втілення європейських практик в Україні, які б базувалися на засадах прозорості та підзвітності, що в свою чергу означало б, що підходи взаємодії з громадськістю мали б вийти на якісно новий етап. Результатом таких реформ мало б стати наближення послуг до конкретної людини - пересічного українця. Історично склалося так, що десятиліттями парадигма мислення органів управління на теренах України формувалася без жодного залучення громадськості у процес вироблення та прийняття рішень як на місцевому, так і загальнодержавному рівнях. Тому питання взаємодії органів місцевого управління (далі - ОМС) є актуальним і міждисциплінарним. Публічні консультації влади з громадою потребують формування такої ефективної моделі порозуміння і довіри, де влада є легітимною, а рівень політичної культури і правосвідомості населення високий.

Проблему взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю в Україні у своїх наукових працях висвітлювали Л. Полішкевич, М. Левчук, М. Дяченко, Г. Коваленко, О. Михайловська. Тим не менш, дана тематика потребує більш детального висвітлення в вітчизняному науковому дискурсі, оскільки адміністративно-територіальна реформа в нашій країні ще не завершена, а тому вимагає обширного аналізу з боку наукового середовища.

Основною метою даного дослідження є розкриття суті та форм взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю в Україні. Для цього автору слід: - вивчити засади функціонування та інструменти взаємодії ОМС та громадськості; - вивчити зарубіжний досвід залучення громади до процесу управління територією; - дослідити проблеми і виклики та окреслити шляхи підвищення ефективності взаємодії місцевої влади та громадян в Україні.

Говорячи про форми такого діалогу, слід зауважити. Процес взаємодії з громадськістю передбачає інформування, консультації, активну участь

громадян у виробленні та реалізації державної політики (діалог) та партнерство[1]. Згідно Закону України “Про місцеве самоврядування” місцеве самоврядування в Україні здійснюється на принципах народовладдя, законності, гласності, колегіальності, поєднанні місцевих і державних інтересів, виборності, правової, організаційної та морально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених цим та іншими законами, підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб, державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування, судового захисту прав місцевого самоврядування[2]. Значна увага в Законі приділена відкритості та підзвітності при виробленні публічної політики та прийнятті управлінських рішень.

Сьогодні у сфері публічного управління існує безліч інструментів для залучення суспільства в процес прийняття рішень. До них можна віднести громадські слухання, соціологічні опитування, громадські ради, електронні петиції, бюджети участі тощо. Проте, на жаль, в Україні не всюди використовують такі форми громадської участі. Тому, в даному випадку, цю проблему можна вирішити лише на законодавчому рівні, зобов’язавши кожен територіальну громаду використовувати прозорі та відкриті інструменти залучення громадян до управлінських процесів.

Важливою складовою взаємодії місцевого самоврядування з населенням громади є інформування. Органи місцевого управління повинні постійно повідомляти громадянам про власну діяльність через соціальні мережі, веб-сайт, ЗМІ. Ще однією важливою складовою є доступ до публічної інформації: нормативних документів, фінансової звітності тощо. Якщо в обласних центрах та у великих містах з цим проблем здебільшого не виникає, то невеликі населені пункти часто мають проблеми як з вчасним інформуванням, так і з доступом до документації.

Однією з умов стабільного функціонування місцевого самоврядування є розвинуте громадянське суспільство. На жаль, на відміну від сталих демократій в нашій країні воно перебуває лише на стадії формування, а переважна більшість соціуму є байдужим до процесів управління територіями, на яких вони проживають. Подібна історія траплялася й з іншими постсоціалістичними країнами, наприклад, з Польщею. “Проблема співпраці органів місцевого самоврядування з жителями збільшується, але є все ще невелика реальна зацікавленість жителів у такій співпраці. Це стало результатом у багатьох муніципалітетах, коли ті, часто несвідомо, демонстрували всевладдя місцевої влади, що відбивало бажання співпрацювати. Однак, варто зазначити, що органи місцевого самоврядування поступово завойовують довіру серед представників місцевої громади, що може призвести до збільшення суспільної участі в майбутньому. Цьому сприяють форми активної участі громадян, наприклад, в управлінні громадськими бюджетами”, – стверджує Ева Земан-Мішевська[3].

Отже, проаналізувавши процес взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю в Україні, варто відзначити, що після впровадження реформи децентралізації громади стали більш відкритими та

прозорими. Наприклад, з'явилися такі механізми як електронні петиції та бюджет участі. Також поліпшилася елементи комунікації та інформування населення. Проте, викликом для держави є нерівномірність розвитку громад, адже на це часто впливають фінансові фактори, фактори компетенцій або доброчесності голів органів місцевого управління, браку кваліфікованих кадрів чи пасивністю громадян. Тому актуальним питанням для України залишається усунення прогалин у законодавстві та завершення реформи децентралізації, яка повинна, згодом, сформувати симбіоз професійних місцевих управлінців та активного громадянського суспільства.

Для підвищення ефективності взаємодії місцевої влади та громадян варто на державному рівні виробити та закріпити єдиний стандарт вироблення публічної політики на муніципальному рівні, де чітко мають бути окреслені механізми та інструменти залучення громадськості до процесу формування стратегії розвитку території та прийняття рішень, які будуть нести обов'язковий характер. Не менш важливою складовою в даній проблемі є освіта. Впроваджуючи нові стандарти, держава має надати платформу, де управлінці місцевого самоврядування могли б вчитися нових практик комунікації з суспільством та ряду інших компетенцій. Отже, для того щоб якісно змінити підходи до взаємодії ОМС з громадянським суспільством, варто сформувати та впровадити стратегію на державному рівні, адже саме системний підхід до даної проблеми дозволить сформувати відкриті та самодостатні територіальні громади.

Список літератури

1. *Участь громадськості у процесі прийняття рішень на місцевому рівні: посібник.* Київ: 2012. 19-20с. URL: <https://goo.su/a9fj> (дата звернення: 19.11.2021)
2. *Про місцеве самоврядування: Закон України від 13 лист. 2021 р. № 1818-IX.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 19.11.2021)
3. *Zeman-Miszewska E. Współpraca samorządów terytorialnych z innymi podmiotami w procesie świadczenia usług publicznych. Katowice, 101p.*

УДК 323.22/.28

*Воронова В.А., аспірантка кафедри
політології та державного управління*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕКОМУНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Донецького національного університету імені Василя Стуса, м. Вінниця

Процес декомунізації став важливою складовою трансформації українського суспільства та зініціював широкі суспільні дискусії між його прихильниками і опонентами, які оцінюють цей процес із різних ідеологічних і світоглядних позицій.